

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคายทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดหนองคาย ที่มีอายุและขนาดเทศบาลต่างกัน พบว่า มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งต่างกัน พบว่า มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย มีผู้เสนอแนะรายด้านดังนี้

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความตื่นตัวอยู่เสมอ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ศึกษาต่อ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องสะอาด อาคารมั่นคงแข็งแรง มีพื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีเครื่องเล่นสนามเพียงพอ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

ควรใช้หลักสูตรเดียวกันและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร บรรจุเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่ง่ายและเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน ควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณ จัดตั้งชมรมผู้ปกครอง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทุกระดับ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับจากชุมชนกำหนดเป้าหมาย แผนงาน งบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างชัดเจน การจัดตั้ง การย้ายและการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานมีความเหมาะสมเป็นไปตามแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดสรรงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และผู้ดูแลเด็กมีจำนวนเหมาะสมเพียงพอ มีการจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภารกิจงานอย่างครบถ้วน การรับนักเรียน บรรจุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หฤทัย อรุณศิริ (2551 : 75-79) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะครูปฐมวัยเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน บุคลิกภาพ สุขภาพ อารมณ์ดีมีปฏิสัมพันธ์คอยช่วยเหลืองานในชุมชน

2. ด้านบุคลากร มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า จัดให้มีการอบรมศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ผู้ดูแลเด็กมีการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ดำเนินงานไปตามนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ แผนงาน และ

วัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากรมีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีปริมาณที่เพียงพอ และจัดให้มีทุนเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นสำหรับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา แสนหล้า (2551 : 80-85) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็กให้ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาปฐมวัยอย่างทั่วถึงกัน สนับสนุนผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้มีการศึกษาอูงาน

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า อาคารสถานที่มีความมั่นคงแข็งแรง เหมาะสม ปลอดภัยแก่ผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมสะอาดถูกสุขลักษณะโดยคำนึงถึงความสะอาดเป็นสำคัญ ที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม และปลอดภัยภายในอาคารมีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเทสะดวก เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีความเข้มงวดกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการเข้า-ออกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะดวกและเหมาะสม เครื่องเล่นสนามได้มาตรฐาน มีความแข็งแรง และมีความปลอดภัยจัดตั้งไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัยในบริเวณอาคารอย่างทั่วถึง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นบริเวณภายนอกอาคารเรียนอย่างเป็นสัดส่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา มิ่งเมือง (2549 : 47) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองกุศุด จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองกุศุดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริการอาหารสะอาดและปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและความปลอดภัย

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทชุมชน ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างเหมาะสมตามวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสานความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน ในการพัฒนาผู้เรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในทุกปี การศึกษาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 92-95) ได้ศึกษา

ทักษะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคคลากรองค์กรปกครองท้องถิ่น ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในระดับปฐมวัย ในระดับเห็นด้วยมาก อันดับแรกคือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ

5. การมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนในท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปะชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้สื่อที่หลากหลาย และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้ง โครงการพัฒนาต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา เลิศวุฒิ (2545 : 69-73) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลวังผาง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอยู่ในรูปของคณะกรรมการซึ่งคัดเลือกจากตัวแทนองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ตั้งแต่การตัดสินใจการดำเนินกิจกรรม รับผลประโยชน์และการประเมินผลจัดทำรายการความก้าวหน้าและอุปสรรคตลอดจนแนวทางแก้ปัญหา

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ได้กำหนดแผนความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามปฏิทินและแนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็กในทุกระดับ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2553 : 53-58) มาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมการพัฒนาการเรียนรู้

แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก ครูผู้ช่วยดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค

7. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย ที่มีอายุและขนาดเทศบาลแตกต่างกัน มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (2553 : 2) ได้มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน งบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างชัดเจน การพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับจากชุมชน ผู้ดูแลเด็กมีจำนวนเหมาะสมเพียงพอ จัดให้มีการอบรมศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งแตกต่างกัน มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น (2553 : 2) ได้มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน งบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างชัดเจน มีการพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมเป็นที่ยอมรับจากชุมชน ผู้ดูแลเด็กมีจำนวนเหมาะสมเพียงพอ มีการจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างเหมาะสมตามวัย และยังสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่งเสริมการ

พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัยและเต็มศักยภาพ กำกับคุณภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐาน ดำเนินหรือส่งเสริมสนับสนุนบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรวิชาชีพและสถาบันอื่นทางสังคม ให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตร บุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบให้ได้รับการพัฒนาทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นเทศบาล จึงควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งใน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับภาค เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก เสริมสร้างความแข็งแกร่งความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลในจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาพัฒนา ส่งเสริมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความพึงพอใจในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล

2.3 ควรมีการศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉพาะกรณีเป็นรายศูนย์ เพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเป็นรายศูนย์

2.4 ควรศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลอื่นเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาส่งเสริมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลต่อไป

2.5 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก